

Üniversite Sanayi İşbirliğinde Trimester Uygulamaları

Prof. Dr. Mehmet TEKİN
Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Türkiye
mehtekin@gmail.com

Doç. Dr.Suat SARIDEMİR
Düzce Üniversitesi, Türkiye

GİRİŞ

Trimester uygulamasından beklenen ana ilke, derslerin teoriye dayandığı ve bu nedenle mezunların iş bulmakta zorlandığı düşüncesinden yola çıkılarak, tüm Meslek Yüksek Okullarının toplamda altı sömestr (Dönem)'e çıkartılmasıdır. Böylece MYO'lar da eğitimin, Okul Eğitimi ve İş Yeri Eğitimi olarak düzenlenmesi ve bu şekilde öğrencilerin uygulamaya yönelik dersler almasını sağlamaktır. Trimester uygulamasıyla pratik eğitiminde verileceği bu sistemle, Öğrencilerin uygulamadaki eksikliklerinin giderilmesiyle, iş yaşamının ve üretimin olumlu etkileneceği bir gerçektir. Ülkemizde, şu anda bir kaç pilot uygulama hariç, Meslek Yüksek Okullarının tamamında dört dönem kuralı uygulanmaktadır. Mesleki Teknik Eğitim alt yapı ve donanımı hesaba katılırsa en pahalı bir eğitim çeşididir. Teknolojik gelişmelerin tüm MYO' lara yada Teknoloji Fakültelerine hatta Mühendislik fakültelerine taşınması oldukça maliyetli bir iştir. Bu saydığımız Okul ve Fakülteler, Üniversite – Sanayi işbirliğiyle iş yaşamına eklenmek zorundadır. Eğitimin kalitesi ve istihdam ile Teknik Eğitimin güçlendirilmesi, Ulusal İstihdam Stratejisinin önemli bir bileşenidir. Bu görüş çerçevesinde Mesleki Teknik, Yüksek öğretim yeniden yapılandırılmalıdır. Buda ancak eğitim süresi ve müfredatının(içerik) değiştirilmesiyle mümkündür.

ABSTRACT

In this work, "Trimester" applications which are thought for School-to-Work Transitions (MYO) which give education in the frame of vocational and technical education and learnig, Faculties of Technology and some Faculties of Engineering and University-Industry colloborations importance will be emphasized. It is an undinable fact that University-Industry colloborations'

have effects to vocational and technical education's quality and future of our country. It is important that the regulation which will support the infrastructure and the system should be done before it is too late to grow up a high quality labour force. while evaluating trimester applications that are being used in our country, it is the former aim of a new trimester project. In new model, while going on a reorganization in present workplaces in the perspective of quality and productivity, bosses of the workplaces and engineers will take place in the project as Professors. System will be revised and up-dated with a logic of school in workplace, workplace in school.

Keywords: Trimester, Vocational Training, Qualification, University-Industry

1. Trimester Uygulamalarında Mevcut Durum

Mesleki Eğitimde, Üniversite-Sanayi işbirliğinin başlangıcı olarak, ilk uygulama İTÜ- Sakarya Meslek Yüksek Okulu'nda başlatılmış, o dönemde İTÜ Rektörlüğü ve KOÇ holding arasında imzalanan bir protokolle, 1986 yılında Trimester uygulamasına geçilmiştir. MYO' nun Otomotiv ve Döküm programları bu Trimester eğitime dahil edilmiştir. Her yıl iki sönestr MYO'da, Otomotiv ve Döküm programları için bir sönestr de, Koç Holdinge bağlı OTOSAN İstanbul ve Eskişehir fabrikalarında uygulama eğitimi verilmiştir. Döküm Programı için, Holdinge bağlı DÖKTAŞ fabrikası seçilmiştir. Fabrikalarda yapılan bu eğitimde, Birinci yıl uygulamasında, Fabrikaların tüm Otomotiv ve Döküm hatlarında genel bir uygulama yapılmış, İkinci yıl uygulamasında ise Otomotiv alanında, branşlaşmaya gidilmiştir. İkinci yıl, Otomotiv Kalite Kontrol, Montaj, Talaşlı Üretim, Oto Boya-Kaporta, Motor ve Taşıt Test Departmanlarında branş(ihtisas) laştırılmışlardır. Döküm programı içinde benzer uygulama söz konusudur.

Daha sonra ki yıllarda ULUDAĞ Üniversitesi MYO, TOFAŞ Otomobil Fabrikalarıyla, ikinci uygulamayı başlatan, üniversite olmuştur. Ardından KOCAELİ Üniversitesi, OTOSAN' ın Gölcüğe taşınmasıyla, bu eğitimi başlatan üçüncü Üniversite olmuştur. Son yıllarda, Milli Eğitim Bakanlığı(MEB) ve YÖK, Mesleki Teknik Eğitimin üzerine eğilmesi, kayda değer bir çalışma olarak dikkat çekmektedir. Bakanlık son kararıyla Ön Lisans eğitimi veren MYO'ların dönem sayısını artırma kararı almıştır. Üniversite Lisans alanında ise ilk uygulama TOBB – ETÜ tarafından gerçekleştirilmiştir.

Mesleki ve teknik eğitim, sadece eğitim kurumlarının çalışmalarıyla uygulamaya konulamaz. Bu konuda özel sektör, kamu ve sivil toplum örgütü ayrımı yapılmaksızın ülkenin tüm kurumlarının birlikte hareket etmesi gerekmektedir. Mevcut Mesleki eğitimin işgücü piyasasının ihtiyaçlarına dayalı olmadığı bir gerçektir. Oysa yeni sistemle, İşveren öğrenciyi mezun olmadan önce tanımaktadır.

Bu nedenle, Trimester eğitim uygulaması mesleki eğitimin geliştirilmesi ve sorunların çözümünde önemli uygulamalardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin, eğitim süreçlerinin yarısını iş yerlerinde geçirmelerine olanak tanıyan bu uygulamayla gençler mezun olduklarında 'saha deneyimi'yle daha kolay iş bulma fırsatı yakalayacaktır.

Uygulamanın en büyük avantajı öğrencinin mezun olduğunda en az bir yıllık iş deneyimi elde etmesidir. Bu durumun işveren açısından da büyük fayda sağlayacağı apaçık bir gerçektir. Hatta işverenin yeni mezun birini istihdam ettiğinde ona iş öğretmekle zaman kaybetmeyeceğini söylüyor. MYO bünyesinde uzun zamandır yukarıda zikredilen MYO'larda ve ilgili fakültede 'okul içinde iş, iş içinde okul' uygulaması gerçekleştirilmektedir. Trimester uygulaması için gerekli alt yapının ve sistemi destekleyecek mevzuatın geç kalınmadan oluşturulması gerekmektedir.

2. Trimester ve İstihdam İlişkileri

Mezunların istihdamı ve mesleki eğitim arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi, Ulusal İstihdam Stratejisinin önemli bir alt bileşenidir. Ulusal İstihdam Stratejisi oluşturma çalışmaları ilk olarak 2002 yılında İŞKUR tarafından başlatılmıştır. Sonraki yıllarda istihdam raporu ve ortak istihdam değerlendirme belgesi oluşturulmuştur. Bu çalışmaların sonucunda, Ulusal İstihdam Stratejilerinin önemli bir bileşeni olan İstihdam ve Mesleki Eğitim ilişkilerinin güçlendirilmesi eylem planı yayınlanmıştır.

Bu çalışmalara eşgüdüm sağlayacak şekilde YÖK, Mesleki Teknik Yüksek Öğretime dair kararlar almıştır. Bu konular çerçevesinde Mesleki Teknik Öğretim yeniden yapılandırılmaktadır. Aynı kararlarda MYO'ların eğitim süresi ve içeriğinin değiştirilmesi de bulunmaktadır. MYO'larda iki yarıyıl(semester) olan mevcut eğitim ve öğretimin, yılda üç trimester olmak üzere, toplam altı trimester olarak düzenlenmesi, eğitimin belli bir bölümü okul

eğitimi, diğer kısmında işyeri eğitimi olmak kaydıyla düzenlenmesi benimsenmiştir. Bu doğrultuda önerilen sistemin işleyişini sağlayabilmek için Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin, işletmelerde beceri eğitimi aldıkları sürece sigorta vb. haklarından faydalanabilme imkanı öngörülmüştür. YÖK çerçevesinde Ön Lisans ve Lisans düzeyinde eğitim veren yüksek öğretim kurumları öğrencilerinin 3308 sayılı kanunun verdiği haklardan yararlanmaları sağlanmıştır.

Bu kanun mesleki eğitim veren Yüksek Öğretim kurumlarını ilgilendiren önemli düzenlemeler getirmiştir. Yasa bu konuda işletmelere zorunluluk getirmiştir. Buna göre 10'dan az çalışanı bulunan işyerleri istekleri halinde, 10'dan fazla istihdamı olan işletmeler ise zorunlu olarak Meslek Lisesi ve MYO öğrencilerine uygulama eğitimi yaptırmak zorundadır. Yasaya uymayan işletmelere, beceri eğitimi yaptırmaması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay asgari ücretin 2/3'ü kadar para cezası uygulanmaktadır.

SONUÇLAR

Trimester uygulamaları, öğrencilerin uygulamaya yönelik bilgilerini artıracığı, beklenen en önemli amaçtır. Öğrenciler, Meslek Yüksek Okulları ve Fakültelerde aldıkları teorik eğitimleri ,İşletmelerde alacakları uygulama(beceri) eğitimleri ile entegre edeceklerdir. Böylece İşletmelerin ihtiyacı olan işbaşı eğitimini bizzat aldıkları için aranan kalifiye teknik eleman olacaklardır. Bu sayede istihdam düzeyi arzu edilebilir seviyeye erişecektir. Öğrencilerin, daha öğrenci iken maddi açıdan desteklenmesi mümkün olacaktır. Elbette bu sistemin başarı ile yürütülmesi Üniversiteler ve İşletmelerin işbirliğiyle doğrudan bağlantılıdır. Sistemin başarısında Üniversitelerin sağlam bir veri alt yapısının, uygun yeterlikte olması en önemli konulardan biridir.

REFERANSLAR

Gökyokuş, M., M., Meslek Yüksek Okullarında Trimester Dönemi Kamu Dünyası, Ankara, 2010.

Soylu, A., Mesleki ve Teknik Yüksek Öğretimde Trimester Uygulamaları, Pamukkale Üniversitesi, Denizli 2015.

Gökmen A., MYO' larda Trimester Dönemi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul, 2015.

Gümüő, M., Tekin, M., Geliően Teknolojinin Mesleki Eğitime Etkisi ve Otomotiv Eđitiminin Modüler Programla Yeniden Yapılanması” AB Kopenhag Süreci ve Maastricht Bildirgesi Açıısından Türkiye’de Mesleki Öğretim ve Eğitimi Bekleyen Zorluklar, Uluslar arası Konferansı, Ankara, 2005.

Tekin, M., Gül, H., Eğitim Kurumlarında Toplam Kalite Yönetimi Anlayışı ve Uygulamaları Üzerine Gazi Osman Paşa Üniversitesi’nde Bir Araőtırma XII. Ulusal Kalite Kongresi İstanbul, 2003.

Tekin, M., Gül, H., Tekin, G.B., Ara İő Gücü Yetiőtirilmesinde Üniversite Sanayii İőbirliđine Bir Örneđ IX. Otomotiv ve Yan Sanayii Sempozyumu, Bursa, 2005.

Tekin, M., Kolip, A., Akçıl, M., Karayel, D., Üniversite Sanayii İőbirliđi Uygulamasında SA.Ü. – Koç Holding Örneđi, F.Ü. Mesleki Teknik Eğitim Sempozyumu, Elazığ, 1995.

